1 Ιανουαρίου 2022

Τὸ νέο ἔτος (Schmemann Alexander Protopresbyter (1921-1983))

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη

Εἶναι παλιὸ τὸ ἔθιμο: τὴν παραμονὴ τοῦ Νέου Ἔτους, ὅταν τὸ ρολόι κτυπήσει μεσάνυχτα, σκεφτόμαστε τὶς ἐπιθυμίες μας γιὰ τὸ νέο ἔτος καὶ προσπαθοῦμε νὰ εἰσέλθουμε στὸ ἄγνωστο μέλλον μ' ἕνα ὄνειρο, προσδοκώντας ταυτόχρονα τὴν ἐκπλήρωση κάποιας ἀγαπητῆς μας ἐπιθυμίας.

Σήμερα, γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ βρισκόμαστε μπροστὰ σ' ἕνα νέο ἔτος. Τί ἐπιθυμοῦμε γιὰ τοὺς ἴδιους, γιὰ τοὺς ἄλλους, γιὰ τὸν καθένα; Ποιὸ εἶναι τὸ τέλος ὅλων μας τῶν ἐλπίδων; Ἡ ἀπάντηση εἶναι μονίμως ἡ ἴδια αἰώνια λέξη: εὐτυχία. Εὐτυχὲς τὸ Νέο Ἔτος! Εὐτυχία γιὰ τὸ Νέο Ἔτος! Ἡ ἰδιαίτερη εὐτυχία ποὺ ἐπιθυμοῦμε εἶναι φυσικὰ διαφορετικὴ καὶ προσωπικὴ γιὰ τὸν καθένα, ἀλλὰ ὅλοι μας μετέχουμε στὴν κοινὴ πίστη πὼς αὐτὸ τὸ ἔτος ἡ εὐτυχία θὰ μᾶς πλησιάσει, πὼς μποροῦμε νὰ ἐλπίσουμε σ' αὐτὴ μὲ προσδοκία.

Πότε ὅμως εἶναι κάποιος ἀληθινὰ εὐτυχισμένος; Μετὰ ἀπὸ αἰῶνες ἐμπειρίας καὶ γνώσης σχετικὰ μὲ τὸν ἄνθρωπο, δὲν μποροῦμε πλέον νὰ ἐξισώσουμε τὴν εὐτυχία μὲ ὁποιοδήποτε ἐξωτερικὸ γνώρισμα, π.χ. χρήματα, ὑγεία, ἐπιτυχία κλπ. Γνωρίζουμε πὼς τίποτε ἀπ’ ὅλα αὐτὰ δὲν ἀνταποκρίνεται πλήρως σ’ αὐτὴ τὴ μυστηριώδη καὶ πάντοτε φευγαλέα ἔννοια τῆς εὐτυχίας. Εἶναι σαφὲς πὼς ἡ φυσικὴ ἄνεση φέρνει εὐτυχία, ἀλλὰ καὶ ἄγχος. Ἡ ἐπιτυχία φέρνει εὐτυχία, ἀλλὰ καὶ φόβο. Εἶναι ἐκπληκτικὸ πὼς ὅσο περισσότερη ἐξωτερικὴ εὐτυχία διαθέτουμε, τόσο περισσότερο εὔθραυστη γίνεται καὶ πιὸ ἀτίθασος ὁ φόβος πὼς θὰ τὴ χάσουμε καὶ θὰ μείνουμε μὲ ἄδεια χέρια. Πιθανῶς αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ λόγος ποὺ εὐχόμαστε ὁ ἕνας στὸν ἄλλο «μία νέα εὐτυχία» γιὰ τὸ Νέο Ἔτος. Ἡ «παλιὰ» εὐτυχία ποτὲ δὲν πραγματοποιήθηκε, κάτι πάντοτε ἔλειπε. Τώρα ὅμως ἀτενίζουμε ξανὰ μπροστὰ μας μὲ μία εὐχή, ἕνα ὄνειρο, μία ἐλπίδα…

Χριστὲ καὶ Παναγία! Τὸ εὐαγγέλιο πρὶν ἀπὸ πάρα πολὺ καιρὸ εἶχε καταγράψει τὴν ἱστορία ἑνὸς ἀνθρώπου ποὺ πλούτισε, ἔκτισε καινούριες ἀποθῆκες γιὰ νὰ ἀποθηκεύσει τὰ ἀγαθά του, καὶ ἀποφάσισε πὼς πλέον εἶχε ὅλα τὰ ἀναγκαῖα ποὺ ἐγγυῶντο τὴν εὐτυχία του! Εἶχε ἄνεση καὶ μέσα. Ἐκείνη ὅμως τὴ νύχτα ἄκουσε: «ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπό σου, ἃ δὲ ἡτοίμασας τίνι ἔσται;» (Λουκ. 12, 20).

Ἡ σταδιακὴ συνειδητοποίηση ὅτι τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ κρατηθεῖ, πὼς μπροστὰ μας βρίσκεται ὁ ἀναπόφευκτος θάνατος καὶ ἡ φθορά, εἶναι τὸ δηλητήριο ποὺ δηλητηριάζει τὴ μικρὴ καὶ περιορισμένη εὐτυχία ποὺ διαθέτουμε. Αὐτὸς εἶναι σίγουρα καὶ ὁ λόγος γιὰ τὴ συνήθεια ποὺ ἔχουμε νὰ κάνουμε τέτοιο σαματὰ καὶ θόρυβο, φωνάζοντας καὶ γελώντας, καθὼς τὸ ρολόι κτυπάει δώδεκα τὴν παραμονὴ τοῦ Νέου Ἔτους. Φοβούμαστε νὰ μείνουμε μόνοι καὶ σιωπηλοί, καθὼς τὸ ρολόι κτυπάει σὰν τὴν ἀνελέητη φωνὴ τῆς μοίρας: πρῶτο κτύπημα, δεύτερο, τρίτο καὶ συνεχίζει, τόσο ἀδυσώπητα, ὁμοιόμορφα, τόσο τρομακτικὰ μέχρι τέλους. Τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ἀλλάξει, τίποτε νὰ τὸ σταματήσει.

Ἔτσι ἔχουμε δύο πολὺ βαθεῖς καὶ ἀκατάλυτους ἄξονες τῆς ἀνθρώπινης συνείδησης: φόβος καὶ εὐτυχία, ἐφιάλτης καὶ ὄνειρο. Ἡ καινούρια εὐτυχία ποὺ ὀνειρευόμαστε τὴν παραμονὴ τοῦ Νέου Ἔτους θὰ μπορέσει τελικὰ νὰ ἠρεμήσει, νὰ σκορπίσει καὶ νὰ κατανικήσει τὸ φόβο; Ὀνειρευόμαστε μιὰ εὐτυχία στὴν ὁποία νὰ μὴν παραμονεύει ὁ φόβος βαθιὰ μέσα της, ἕνας φόβος ἀπὸ τὸν ὁποῖο προσπαθοῦμε πάντοτε νὰ προφυλαχθοῦμε, πίνοντας, ἢ μὲ τὸ νὰ εἴμαστε συνεχῶς ἀπασχολημένοι, περιβαλλόμενοι ἀπὸ θόρυβο. Ἡ σιγὴ ὅμως αὐτοῦ τοῦ φόβου εἶναι ἰσχυρότερη ἀπὸ κάθε ἄλλο θόρυβο. «Ἄφρων»! Μάλιστα, τὸ ἀθάνατο ὄνειρο τῆς εὐτυχίας εἶναι ἐκ φύσεως ἀνόητο σ’ ἕναν κόσμο μολυσμένο ἀπὸ φόβο καὶ τὸ θάνατο.

Ἀκόμη καὶ στὶς ἀνώτερες στιγμὲς τοῦ ἀνθρώπινου πολιτισμοῦ, οἱ ἄνθρωποι τὸ γνωρίζουν καλά. Μποροῦμε νὰ νιώσουμε τὴ θλίψη καὶ τὴ θλιβερὴ ἀλήθεια πίσω ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ μεγάλου ποιητῆ Ἀλέξανδρου Πούσκιν, ποὺ τόσο πολὺ ἀγαποῦσε τὴ ζωή, ὅταν ἔγραφε: «Δὲν ὑπάρχει εὐτυχία στὸν κόσμο». Ὅντως, μία βαθιὰ θλίψη διαπερνᾶ κάθε γνήσια τέχνη. Μόνο χαμηλά, στὸν πάτο τοῦ ἀνθρώπινου πολιτισμοῦ, τὰ πλήθη ξετρελαίνονται μὲ τὸ θόρυβο καὶ τὶς φωνές, ὡς ἐὰν ὁ θόρυβος καὶ τὰ θορυβώδη πάρτυ θὰ μποροῦσαν νὰ φέρουν τὴν εὐτυχία.

«Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν» (Ἰωαν. 1,4-5). Αὐτὸ ποὺ ὑπονοεῖ αὐτὴ ἡ φράση εἶναι πὼς τὸ φῶς δὲν μπορεῖ νὰ καταποθεῖ ἀπὸ τὸν φόβο καὶ τὸ ἄγχος, δὲν μπορεῖ νὰ σκορπισθεῖ ἀπὸ τὴ λύπη καὶ τὴν ἀπελπισία. Νὰ μποροῦσαν οἱ ἄνθρωποι, σ’ αὐτή, σ’ αὐτὴ τὴ μάταιη δίψα γιὰ στιγμιαία εὐτυχία, νὰ ἔβρισκαν μέσα τους τὴ δύναμη νὰ σταματήσουν, νὰ σκεφτοῦν, νὰ ἀτενίσουν τὰ βάθη τῆς ζωῆς! Νὰ μποροῦσαν νὰ ἀκούσουν τὰ λόγια, τὴ φωνὴ ποὺ τοὺς καλεῖ αἰώνια μέσα σ’ αὐτὰ τὰ βάθη. Ὰς γνώριζαν μόνο τί εἶναι ἀληθινὴ εὐτυχία. «Τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ’ ὑμῶν» (Ἰωαν. 16, 22). Δὲν εἶναι αὐτὸ ποὺ ὀνειρευόμαστε ὅταν τὸ ρολόι κτυπήσει μεσάνυκτα; Τὴ χαρὰ ποὺ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ἀφαιρέσει. Πόσο σπάνια ὅμως φτάνουμε σὲ τέτοια βάθη! Πόσο τὰ φοβόμαστε γιὰ κάποιο λόγο καὶ τὰ παραμερίζουμε: «Ὄχι σήμερα, ἀλλὰ αὔριο, ἢ μεθαύριο, θὰ στρέψω τὴν προσοχὴ στὰ οὐσιώδη καὶ αἰώνια, μόνο, ὄχι σήμερα. ὑπάρχει καιρός».

Ὁ καιρὸς ὅμως στὴν πραγματικότητα εἶναι τόσο λίγος. Μόνο στιγμὲς περνοῦν πρὶν τὸ βέλος τοῦ χρόνου σφυρίξει πετώντας πρὸς τὸ μοιραῖο στόχο. Γιατί καθυστεροῦμε; Ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἐδῶ, ἀνάμεσά μας, δίπλα μας, στέκεται Κάποιος: «ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω» (Ἀποκ. 3, 20). Ὰν μόνο παραμερίζαμε τὸ φόβο μας καὶ Τὸν κοιτάζαμε, θὰ βλέπαμε ἕνα τέτοιο, μία τέτοια χαρά, καὶ μία τέτοια περίσσεια ζωῆς, ποὺ σίγουρα θὰ καταλαβαίναμε τὸ νόημα αὐτῆς τῆς φευγαλέας καὶ μυστηριώδους λέξης «εὐτυχία».

Πηγή: agiazoni.gr